

PŘÍ

L

HA

2025

DÍLNA NĚMECKÉHO PŘEKladu (TOMÁŠ DIMTER)

Maxim Biller

Nobelova cena

Během jedné zvláště nudné procházky Luitpoldovým parkem si student literatury Schenkin všiml, že se začíná pozvolna proměňovat v Thomase Manna. Proto utíkal rychle domů, aby vyčkal na zprávu, že mu byla udělena Nobelova cena. Už následujícího rána se to stalo. V prosinci jel do Stockholmu, převzal od švédského krále diplom a šek na deset milionů korun a přitom se ještě pěkně drze šklebil. Ze Stockholmu letěl přímo na Ibizu. Tam si za obdržené peníze otevřel diskotéku, bar a půjčovnu jarmulek a s místní ženou, jež přešla na víru jeho otců, zplodil syny Zeeva a Šloma, kteří později měli vejít do dějin literatury jako mnohem lepší bratři Mannové.

Büchnerova cena

Proč Klappisch vlastně ještě nedostal Büchnerovu cenu? Protože je Žid? Protože pořád vysedává s nejkrásnějšími ženami v restaurantu Borchardt? Nebo proto, že ještě nenapsal ani řádku?

Je málo věcí, které Klappisch opravdu chce, ale Büchnerova cena k nim rozhodně nepatří. Klappisch například chce, aby Jicchak Rabin vstal z mrtvých a s Barbrou Streisand natočil remake filmu „Takoví jsme byli“. Chce, aby se všechny židovské princezny na tomto světě současně podívaly do zrcadla a litovaly plastických operací svého nosu. Chce občas nosit vycházkovou uniformu SA. Chce, aby ho jeho 86letý otec konečně přestal pohlavkovat. A taky by měl Klappisch moc rád většího šmendrika.

Ano, to všechno jsou věci, které Klappisch chce, ale Büchnerova cena k nim absolutně nepatří. Proto ji pravděpodobně dříve či později dostane.

Goebbels

Eschkeles, soukromý učenec, byl brilantní stylist, nekompromisně svobodomyšlný – a vždycky šíleně ironický. To si nemyslel jenom on sám. Jeho rodiče, manželka Klara i jeho rodinný lékař Ukrainsky byli téhož názoru. Přesto ale ještě Eschkeles výrazně neprorazil. Až na studii pro nadaci IG-Farben s názvem *Židovská sebereflexe 1933–45* ještě nikdy svými příspěvky německé čtenáře nezaujal, ale přesto na nich urputně lpěl.

Jednoho večera uviděl Eschkeles v televizi Josefa Goebbelse ve velmi hezkém a citlivě zpracovaném dokumentu o pálení knih. Nacistický ministr propagandy stál před hořící hromadou souborných vydání Wassermanna a Feuchtwangera, a právě když si Eschkeles svým nezaměnitelně sarkastickým způsobem pomyslel, že by tam klidně mohli přihodit ještě Kishona a Ericha Frieda, zahřímal Joseph Goebbels: „Dnes končí éra okázalého židovského intelektuálního.“

A tu konečně Eschkeles pochopil, o co tady šlo: Židé dostali už před mnoha lety od Němců na prdel – ale někteří, včetně něj, si toho nevšimli dodnes.

PSANÍ JAKO NUTNOST A HRA (IVANA MYŠKOVÁ)

Hana Dul Set

David Merth

Zapomněl, že barvy dokážou být tak syté. Pětipatrová pagoda se v zapadajícím slunci jeví sálavě rudá. V pozadí se jen v mírně lišících se odstínech uklidňující šedi potkává posvátný symbol Japonska s oblohou, která se za chvíli zbarví a přivítá prvních pár hvězd. David se dívá před sebe a brouká si melodii, ve které snoubil vyzváněcí tón budíku a reklamní znělku místního supermarketu. „Přestaň a soustřeď se,“ udílí si povel. „Ulož si každou z těchhle překrásných vteřin do paměti a jednu po druhé je konzumuj, až se zase dostaví tíseň z podzimní dřiny.“ Vyruší ho turistka pořizující si sérii tří stovek selfie fotek. David se snaží zaměstnat osvědčenou technikou, představuje si, že bez jeho přítomnosti by celá zdejší scéna byla pozměněná. Prostředí má vliv na něj a on na prostředí. Drahocenné vteřiny nenávratně mizí v propasti, odkud není úniku, ale David si říká, že jde přece jen o vteřiny. „Co je jedna vteřina? Co je jich deset? Sto?“ „Ještě tu přece stále jsem,“ říká si, „do odjezdu vlaku alespoň půl hodiny, ještě těch vteřin

stále neuběhlo tolik, abych litoval, že jsem je do jedné promarnil jako včera, když jsem se v rýžovém poli snažil obdivovat futuristické vlaky a celou dobu musel myslet na to, že v systému aerolinek prohodili mé křestní jméno s příjmením a až pozítří poletím do Osaky, možná z toho bude problém, a nakonec budu muset sám jet tím futuristickým vlakem, ale co ta zdoluhavá cesta z letiště zpět na Tokyo Station?“ David teď přemýšlí nad tím, že by to vzhledem k jeho strachu z létání nebyla nezbytně špatná zpráva. Pravou rukou dvěma kliknutími spouští měřič stresu na svých chytrých hodinkách. „Věděl jsem to, jen představa, že zas budu v letadle, ve mně vyvolala stresovou reakci.“ Dnes už podruhé ho napadá, že by možná potřeboval kognitivně-behaviorální terapii. To, co se zdálo jako vyřešený problém, je po pádu Dreamlineru indických aerolinií zpátky jako bumerang. Turista z Koreje přímo před Davida staví amatérský stativ, instruuje všech pět příslušníků své rodiny a s hlasitým „Hana Dul Set“ a znovu „Hana Dul Set“ a ještě jednou „Hana Dul Set“ pořizuje tři fotky do rodinného alba. David se zamýšlí nad sinokorejským a originálně korejským čtením prvních tří číslovek, „Hana Dul Set“, „Il I Sam“ stejně jako sino-thajsky, sino-japonsky je to „Ichi Ni Sam“ a v indonéštině je to „Satu Dua Tiga“. Logicky, indonéština je austronéský jazyk, která stejně jako malajština a tagalog nemá s čínštinou lingvisticky příliš mnoho společného. Přitom mandarínsky je to „yi, er, san“. David je pohlcen touhou vědět, jak odlišně se první tři číslovky čtou kantonsky. Přemýšlí nad cestou domů, protože při každém přestupu v chaotické změti tokijského metra bude potřebovat data, kterých může využít jen 500 MB denně a z těch už polovinu určitě vyčerpá. Když se teď podívá na kantonské čtení číslovek, budou pak data dostačovat? Zodpovědnost za tyhle věci spočívá na něm. Zlobí se na sebe, že si nezakoupil neomezený balíček, vždyť stál jen deset dolarů navíc. A ještě o něco víc se na sebe zlobí za to, že teď už těch vteřin uplynulo opravdu značné množství a David stále nedocenil všechny ty překrásné odstíny, které jsou teď ještě mnohem sytější. „Co je deset dolarů?“ „A proč jsem ty jeny vyměnil s tak nevýhodným kurzem? Tisícovka sem, tisícovka tam, možná to v premiích...“ „Davi, vstávej, za čtvrt hodiny nám jede vlak.“ David se podívá na hodinky a řekne si, že příští prázdniny tu třeba bude zas a možná se něco do té doby stane a..., ale teď se ještě aspoň na chvíli podívat před sebe a být vděčný, že jsem se sem... „Tak jdeme nebo ne?“

Mezidruhové setkání

Hana Bisová

Vladimír Vladimírovič (V. V.) sedí v houpací síti na zahradě luxusní psychiatrické léčebny nedaleko Jekatěrinburku. Klinká nohama, občas se odrazí patou od země a dodá houpání větší razanci. Dávno se nesnaží o útěk, digitální náramek všechny pokusy spolehlivě zhatil. Čeká tedy na pravé vlastence, až přelstí zrádný systém a znovu ho vrátí do čela mocnosti. Největší chvíle jeho panování teprve přijdou!

Náhle jeho pozornost upoutá šramocení kamínků na příjezdové cestě, vrata se otevřela zcela neslyšně. Do areálu vjíždí limuzína Bentley, zastaví. Uniformovaný řidič vystoupí a otevře zadní dveře, z nichž ladně vykročí.... jednorozec. Krátce, ale pozorně si prohlédne V. V. a pлавným krokem zamíří ke stinnému posezení.

„Dovolte, abych se představil. Jsem Jednorozec Se srdcem princezny Diany.“

V. V. si sáhne na čelo. V takovém vedru horečku těžko posoudit.

„Přišel jsem Ti zprostředkovat lásku. Abys aspoň jednou za život poznal, co znamená milovat někoho jiného, než sebe.“

Během svých slov došel těsně k bývalému prezidentovi, který se nevzmohl na žádný odpor a položil mu hlavu do klína. Jeho roh se dotkl krajiny srdeční a rozpačitý sedmdesátník pocítil nečekaný příval tepla. Hruď se začala v soustředěných kruzích rozechřívát. Vlna za vlnou prazvláštního uvolnění, až hojivého štěstí zaplavovala jeho bytí.

Sotva si však V. V. začal uvědomovat, jak skvostně se cítí, jako by se v programu něco porouchalo. Kohout laskavosti a smíru se uzavřel. Náhlý pocit nedostatku vzduchu, nemožnost se nadechnout mu připomněly fotografování při zimním joggingu. Tehdy, svlečen do půli těla, běžel několik metrů mrazivou sibiřskou krajinou, aby poslal svým poddaným vzkaz, že mají vládce, na kterého se mohou spolehnout. Vládce z oceli.

Ted' ta ocel, po přechodné chvílce roztavení, zase tuhne ve svírající brnění. Dušnost, chvění končetin, kolena se mu doslova třesou, prsty brní. Sevřená pěst v útrobách. Strach, jaký v životě nezažil. Zmítá se na houpací síti, chce se postavit, aby se zapřel rukama o stolek a pokusil se nadechnout. Ale pohádkové zvíře dál klidně tiskne hlavu k jeho trupu. Vratká konstrukce mu nedovolí se dostatečně odrazit a odvalit hlavu posla smrti stranou. Po několika minutách marného zápolení, zbrocen potem a s popraskanými žilkami v bělmu očí, padá vysílen. Mrtev. Hlavou bimbá ze sítě dolů.

Jednorozec konečně poodstoupí a se znechuceným výrazem si oklepe zářivou srst.

„Srab. Tohle byla teprve láska ženy, která provází svého muže na frontu. Čekal jsem, že vydrží víc.“

Čtvero ročních období – část 2

Letní bouřka nad Starým bělidlem

Marie Bicková

Handrkuju se sem už tejden. Včera mě stará Róňa na žebříňáku převezl a vysypal mě tady s celým mým verberkem. Terina sice nebyla dvakrát ráda, dyž jí náš Kašpar napsal, no ale co dělat. Kašpar, syn má deset dětí, chalupu na spadnutí, tkalcování moc nenese a bábu má na krku. Bóže, pátý křížek za mnou, to už naše stařenka. Pambu ji dej věčnou slávu, leže na cintoríne dobrá čtyři léta.

Děti moji, koukám se bázlivě, abych ji hned na začátku něčím neurazil. Co voni po nějakém tom mém míšeňském jablíčku z robotové mošinky. Ta kořata Kašpar nechtěl utočit, tak mi povídá. Vemte je, maminko, s sebou, šak oni si děcka pohrajou a dyž po cestě někde uteče či zajde, aspoň to za nás pámbu rozřeší. No děcka jsou pěkná, čistá, trochu zaražená. Taky jsem byla co mladá taková. Je vidět, že ji Terina zkrátka drží, žďuchla do nich, aby pozdravil, kluci koukají jako vejřici.

To je ale hezká panenka ta nejstarší, jak že jí to Terina říká? Vždyť mi to onehdá psala, já osoba stará, jak jen. No jó. Barborce, tak po pansku ji pokřtili.

Tak vám, pane myslivec, musím povědít, co se mně stalo. Vzbudil se tak k ránu, šak byla ještě noc, bouřka se hrnula k Ratibořicům, už hřímalo a já zapomněla venku fěrtoch pasovaný, jak jsem nesla večer poplamenice ven vychladnout. Hromničnou svíčku jsem zapálila a jdu. Koukám na kopec, co tam ty osamělé borovice stojí, zdá se mi, že slyším Viktoru zpívat. A tu se mi jeví, že někdo kolem plotu jde. Zima mě ovanula, snad že od větru. Ale divná, až do kostí. Přistoupím k cestě, že bych se podívala, zdali to nějaký známý, co se opozdil a domů má daleko, není. Aby se před lijákem schoval. Asi soused, který v podvečír louku kosil u potoka.

Kosa mu vyčnívala nad hlavu, jde pomalu a celý byl od práce nahrbený. Pane Hásku, jste to vy? Postava se pomalu otočí a já se, pane myslivec, nestačím leknotím ani pokřižovat. Tvář kostlivá pod plachetkou, hnát místo paží, jen modravá světla svítí z lebky. Tož Smrtiholka. Nevím, jestli to je hlas nebo vichřice, která se už zvedá, ale zdá se mi, že mi říká: „Magdaléno Novotná, co chceš?“ Času ještě něco máš, tak nevolej.“ Hrůza mi přirazila obě nohy, ale odvalu jsem si dodala a ptám se: „Kam, kmotříčko, pospícháš v tomto nečase, snad ne ke staré Kučerce, abys ji od trápení vysvobodila?“ Za plotem to temně zabublalo: „Vy lidí pošetilí, copak jen ty staré váhy mám na práci?“ „Ne, ne, ne, přelud strašlivý, však pámbu sám rozhodne, kam tě pošle.“ A tu si vzpomenu, že cesta se klikatí na kopec, blesky už se křižují. „Ach, kmotříčko, když už kolem nás cestu máte, prosím jich, jestli by zkrátit neráčila trápení naší staré koze. Mléko už nedává, včera si nohu zlomila a slyšíte, jak žalostně mečí?“ Za plotem to znovu zaskřípalo, jak Smrtiholka přehazuje kosu z jednoho hnátu na

druhý. „Čas kvapí, Saturn už brzy dospěje do sedmého domu, ráz, dva, tři, blíží se konjunkce s Marsem, to bude čas.“ „Paní Smrti, však koza už skoro nedýchá, nic vás nezdrží.“ Zjevení zaváhá, protáhne se mezi plaňkami a sípá: „Kde?“ „To tam, v chlívku napravo od včelína.“ Kosa se blýskne, petlici chlívka otevře, kozel tam málem umřel strachy.“ „Ne, ne, koza je kousíček vedle, ještě pár krůčků líběj udělat.“

Smrtiholka zvedne svůj strašlivý meč, zvíře se oddá pokoji a míru. V tu chvíli ozáří oblohu blesk, hrozný a klikatý, a prásk blízko nás. Smrtka se vztyčí, zlostí modře zabliká, zacvaká zubatými čelistmi... A zmizí. Tak vám, pane myslivec, povím, že jsem oka do rána nezamhouřila a běžím k vám. Na cestě potkala jsem promočenou Viktorku, kterak bláznivě poskakuje.

Dovětek

A tak se napravila literární fikce o Viktorce, která se dožila stáří a přežila spisovatelku o šest let.

Dědské etudy

Alčiny básně v próze o babičce a dědovi

Když přijíždíme, vidíš nás ráda. Většina našich interakcí začíná jídlem. Koupila jsem ti výbornej chleba, dej si. Tvoje láska prochází našimi žaludky.

Dědovi se dneska dýchá těžce. Vzdycháš. Měl by se víc hýbat a míň jest. Ale babi, však ho nech. Vždyť je mu skoro osmdesát. To pro tebe není omluva.

Představuju si, jak spolu tvoříte rodinu. Je to pragmatická představa. Objímáte se jenom na rodinných oslavách. Saháte na sebe z praktických důvodů – když dědovi pomáháš z vany, když mu oblíkáš košili. Skoro se sebe nedotýkáte, srostli jste jinak.

Když se vidíme, chceš se mě dotknout. Poplácáš mě po rameni, po ruce. Tak co, dědo? Co králíci? Moc si toho nikdy neřekneme, mluvíme spolu v gestech.

V sedm krmíme králíky. Z chlíva беру seno a granule do modrého plecháče. Vylívám starou vodu a v prádelce napouštím čerstvou. Je ledová, mrznou mi ruce. Strč jim to víc dozadu, říkáš a posuneš jetelinu do rohu kotce. Králíci koušou suchá stébla. Ranní rituály.

Čistíš na dvoře okurky. Pomáhám ti je třídit na větší a menší. Větší jdou do sklenice jako první, malé zaplní vzniklé mezery. Přejíždíš je kartáčem, vybíráš pro mě ty hezký. Ruce máš studený a mokrá. Oči přivřený. Koušu okurek, chutná hořce a po hlíně.

Jabloně

„Zrovna dneska...“

August těžce dýchal. Otráveně sbíral popadaná jablka. Od loňska trochu zhubnul, přidržoval si kalhoty, potil se v podzimním slunci. Co dům koupil, samé naschvály.

...

Rozcuchaný Iř se strýci přes sykot konvice chlubil svým kouskem. „Říkám to pořád, tu zahradu si nemá co dělat ani to žrádlo, ovoce, mrkve, vole strejdo, rajčata, melouny, jabka! Ty sem mu je tam voklepal, poházel, ať mu to shnije, když si sem jede, mu to né, čurákovi?“

Cvak, dobubláno. Strýc si zaléval kávu. Zvolna. Oba mlčeli. Míchání může trvat věčnost.

Konečně se k Iřovi obrátil, pomalu šel ke stolu, odsunul židli, oprášil. Sedl, nadechl se, pak si to rozmyslel. Nejdřív pofoukal.

„Hm, asi nemáš nic lepšího na práci,“ konečně řekl unaveně.

Iř na chvíli ztratil řeč. Vzpomněl, jak strýc dřív končil promluvu oslovením. Synku, šikulo, Iříne. Vyslovoval jemně, hřejivě, s péčí o každé „s“ a „u“ a „ř“. A pak to říkat přestal. Těžko říct kdy. Když Iř sekl se školou? Jak se poprvé porval? Kvůli půjčkám? Kvůli půjčkám. „Ale víš co, strejdo, to má bejt tvoje přece, to není možný, tenhle hajzl aby měl všechno, a ty –“

Strýc ho zastavil zvednutím ruky.

Pomalu se zvedl.

„Du pro zavařovačky.“

...

August seděl ve stínu stavení, balil cigaretu. Půjde na policii? S tím klukem už se něco musí.

Nejdřív ty nesmysly o baráku, že ho ukradl, normální dražba, ručíš, nesplácíš, nemáš. Típl cigaretu. Rozmyslí to až po *StarDance*.

...

Zavařili. Na Iřovi bylo, aby rozvážel po známých. Strýc mlčel čím dál víc. Iře to trápilo.

Vytáčelo. Bylo dobře, pak se stal August, a nebylo dobře.

Jednoho večera proletěla u Augusta oknem zavařovačka. Paní Augustová: dvakrát šest stehů.

...

Iř nakupoval v samoobsluze. Toaletní papír, paštiky, becherovka. Zaplatil, vyšel na ulici, volal strýci.

„Nazdar strejdo, hele, já sem zase v Rakovníku, sem měl volno, jak furt makám, ty kurvy vole, furt musím splácet, víš, jak tak no náhodou jakože bych se stavil, dáme si něco dobrýho, jo?“

To ticho trvalo věčnost.